

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2019/20:AU1

Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

---

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2020 inom utgiftsområde 13, som uppgår till ca 10,1 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också föreslagna bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Även regeringens förslag om mål för området Åtgärder mot segregation godkänns.

I betänkandet finns en reservation (Sverigedemokraterna). Ledamöterna från Moderaterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna avstår från ställningstagande när det gäller anslagsbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:1 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering.

20 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2019/20.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	7
Mål för området Åtgärder mot segregation.....	7
Statens budget inom utgiftsområde 13.....	12
Reservation.....	26
Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (SD).....	26
Särskilda yttranden.....	30
1. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (M).....	30
2. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (V).....	31
3. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (KD).....	32
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	35
Propositionen.....	35
Motioner från allmänna motionstiden 2019/20.....	35
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag.....	38
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden.....	39
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag.....	40
<i>Bilaga 5</i>	
Reservanternas förslag till beställningsbemyndiganden.....	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för området Åtgärder mot segregation

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 13 området Åtgärder mot segregation som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

2. Statens budget inom utgiftsområde 13

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 13 punkt 2 och avslår motionerna

2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 3,

2019/20:810 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 8,

2019/20:823 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 16 och 17,

2019/20:2018 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,

2019/20:2425 av Jan Ericson (M),

2019/20:2652 av Henrik Vinge m.fl. (SD),

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 27,

2019/20:3012 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2019/20:3118 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 24,

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 1, 11–15 och 20 samt

2019/20:3325 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 1–3.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

Reservation (SD)

Stockholm den 5 december 2019

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Mats Green (M)*, Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M)*, Magnus Persson (SD), Josefin Malmqvist (M)*, Ebba Hermansson (SD), Johan Andersson (S), Sofia Damm (KD)*, Serkan Köse (S), Alexander Christiansson (SD), Maria Arnholm (L), Johanna Haraldsson (S), Alireza Akhondi (C), Ciczie Weidby (V)* och Juno Blom (L).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2019/20:1 i de delar som gäller utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2019/20 som påverkar anslagen inom utgiftsområdet för 2020. Budgetpropositionen för 2020 bygger på en politisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2020 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive anslagsmotioner.

Under beredningen av ärendet har information lämnats till utskottet av regeringen genom arbetsmarknadsminister Eva Nordmark och jämställdhetsminister Åsa Lindhagen.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom *ett* beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Riksdagen har bifallit regeringens förslag och bestämt utgiftsramen för 2020 för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering till 10 065 663 000 kronor (prop. 2019/20:1, bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). I detta betänkande föreslår arbetsmarknadsutskottet för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har

beslutat om riktlinjer för den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 13 i budgetpropositionen. Granskningen är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Utskottets överväganden

Mål för området Åtgärder mot segregation

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 13, området Åtgärder mot segregation som regeringen föreslår.

Propositionen

För att minska segregationen krävs det enligt regeringen insatser både för att förbättra situationen i områden med socioekonomiska utmaningar och för att motverka strukturella orsaker till segregation. Ett nytt mål som fokuserar på båda dessa aspekter bör därför antas för området. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner ett nytt mål för området Åtgärder mot segregation, nämligen Minskad segregation, jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar inledningsvis att det inte har väckts några yrkanden om regeringens förslag i denna del.

Som utskottet tidigare noterat är det naturligt att de politiska prioriteringarna formuleras som mål och att dessa mål underställs riksdagen (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:AU2, rskr. 2011/12:88). Utskottet instämmer med regeringen i att det för att minska segregationen krävs ett kraftfullt, kontinuerligt och långsiktigt arbete. Utskottet välkomnar att regeringen nu också presenterar ett mål för området Åtgärder mot segregation och föreslår att riksdagen godkänner att det ska vara Minskad segregation, jämlika och jämställda uppväxt- och levnadsvillkor samt goda livschanser för alla.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 13

Propositionen

Inom utgiftsområdet har riksdagen beslutat om mål för integrationspolitiken, för politiken mot diskriminering och för jämställdhetspolitiken. Målet för integrationspolitiken är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. För politiken mot diskriminering är målet ett samhälle fritt från diskriminering. Jämställdhetspolitikens mål är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. För politiken mot segregation lämnar regeringen i propositionen förslag till mål för området Åtgärder mot segregation (se ovan).

När det gäller målet för integrationspolitiken framgår det av propositionen att det främst är genom generella insatser för hela samhället som målet uppnås. De generella åtgärderna behöver dock enligt regeringen kompletteras med riktade åtgärder som bl.a. finansieras inom utgiftsområde 13. I budgetpropositionen är resultatredovisningen strukturerad efter anslagsstrukturen inom området. Kopplat till målet för integrationspolitiken redovisas också vissa resultatindikatorer för utvecklingen inom områdena arbetsmarknad, utbildning, hälsa, representation och boende.

Den resultatredovisning som avser insatser för nyanlända invandrades etablering baseras i huvudsak på återrapporteringar från de myndigheter som är ansvariga för att samordna eller genomföra insatserna, främst länsstyrelserna och Migrationsverket. I redovisningen ingår bl.a. indikatorer som beskriver nyanlända invandrades bosättning och mottagande i en kommun och deltagandet i insatser som främjar etablering.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål riksdagen beslutat om ska gälla för integrationspolitiken. Regeringen anför bl.a. att nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden successivt har förbättrats under de senaste åren och nämner i sammanhanget betydelsen av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, reformer som anställningsstöd och utbildningsinsatser samt en stark konjunktur.

Regeringen gör också en bedömning av i vilken utsträckning politiken för nyanlända invandrades etablering bidrar till att nå målen i Agenda 2030 om anständiga arbetsvillkor och ekonomiskt tillväxt samt minskad ojämlikhet.

När det gäller politiken mot diskriminering anger regeringen att förutom det riksdagsbundna målet utgår arbetet mot rasism från det mål som regeringen beslutat om för den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott: ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige. Målet för arbetet med att stärka homo- och bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter utgår från det mål som regeringen beslutat om för den nationella strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Regeringen bedömer resultaten bl.a. utifrån utvecklingen av lagstiftningen och anmälningar och uppgifter om förekomsten av diskriminering. Bedömningarna baseras främst på redovisningar från berörda myndigheter, i första hand Diskrimineringsombudsmannen, men även på resultat från vissa utredningar samt underlag från antidiskrimineringsbyråerna på regional och lokal nivå.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål riksdagen har beslutat ska gälla för politiken mot diskriminering. Regeringen anför bl.a. att Diskrimineringsombudsmannens tillsynsarbete och informationssatsningar har bidragit till mer kunskap om och ett förstärkt genomförande av diskrimineringslagen. Regeringen gör vidare bl.a. bedömningen att insatser inom den nationella

strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck har bidragit till att stärka hbtq-personers rättigheter.

Utöver det övergripande målet för jämställdhetspolitiken anger regeringen sex underliggande delmål. För respektive delmål listas ett antal resultatindikatorer som ska tydliggöra de centrala aspekterna i målen. Exempel på indikatorer är könsfördelning när det gäller chefer i offentlig och privat sektor och styrelseledamöter och ledning i börsföretag, kvinnors lön som andel av mäns lön samt anmälda våldsbrott. För delmålet jämställd utbildning anges bl.a. indikatorerna utbildningsnivå för befolkningen i åldern 25–64 år och avgångna elever från gymnasieskolan efter program eller anknytning till program. Regeringen framhåller att arbetet ska bidra till att Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling genomförs; t.ex. handlar mål 5 särskilt om att uppnå jämställdhet.

I bilaga 3 till budgetpropositionen (prop. 2019/20:1 Förslag till statens budget för 2020, finansplan och skattefrågor) redovisas utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten mer ingående. Även områdena makt och inflytande respektive obetalt hem- och omsorgsarbete berörs i bilagan. Resultatredovisningen innefattar också en redogörelse för utvecklingen och resultatet av strategin jämställdhetsintegrering.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen en bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål riksdagen har beslutat ska gälla för jämställdhetspolitiken. Regeringen anför bl.a. att makten i samhället ännu inte är jämnt fördelad mellan kvinnor och män, även om utvecklingen i flera avseenden har gått framåt, t.ex. när det gäller en ökad representation av kvinnor i riksdagen. När det gäller mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck konstaterar regeringen bl.a. att såväl självskattad utsatthet som polisanmälda brott fortsätter att öka när det gäller misshandel och våldtäkt av kvinnor och flickor.

När det gäller att minska och motverka segregation möjliggörs detta enligt regeringen till stor del genom generella åtgärder. Således redovisas resultat av insatser av betydelse för minskad segregation även inom andra utgiftsområden. När det gäller åtgärder mot segregation anger regeringen att Statistiska centralbyrån har fått i uppdrag att ta fram en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation för att förbättra förutsättningarna att följa utvecklingen på området. Vidare har Delegationen mot segregation tagit fram ett förslag till ett sektorsövergripande uppföljningssystem som för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Tills vidare redovisas i propositionen resultat för ett antal indikatorer på hur situationen ser ut i genomsnitt för de 38 områden i Sverige som har socioekonomiska utmaningar, dvs. stadsdelar som tidigare omfattats av lokala utvecklingsavtal och urbant utvecklingsarbete. Uppgifter om bl.a. andelen förvärvsarbetande, andelen långtidsarbetslösa, disponibel inkomst, gymnasiebehörighet samt valdeltagande i riksdagsval redovisas som ett genomsnitt för de 38 områdena jämfört med riket som helhet.

Utifrån resultatredovisningen gör regeringen bedömningen att det finns skillnader i uppväxt- och levnadsvillkor mellan områden med socio-ekonomiska utmaningar och andra områden. Det finns också skillnader mellan könen, t.ex. att det är färre kvinnor än män som förvärvsarbetar.

Tillkännagivande från riksdagen

Regeringen konstaterar att riksdagen i samband med behandlingen av en skrivelse från regeringen om Riksrevisionens granskning av jämställdhetsintegrering i integrationspolitiken lämnade ett tillkännagivande om att ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål om integration ska införas (bet. 2018/19:AU14, rskr. 2018/19:300). Enligt tillkännagivandet skulle delmålet kunna formuleras på följande sätt: ”Kvinnor och män, flickor och pojkar som invandrar ska mötas av samma förväntningar på alla områden i det svenska samhället och ha samma rättigheter och möjligheter att skapa sig ett självständigt liv i Sverige.” Regeringen anger att frågan bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts bör ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Utskottet konstaterar vidare att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. Utskottet anser att det är viktigt att utvecklingen av resultatredovisningen fortsätter.

När det gäller integrationspolitiken välkomnar utskottet att regeringen liksom tidigare år redovisar en sammanfattande bedömning av utvecklingen i förhållande till det mål riksdagen beslutat om. Som utskottet tidigare uttalat finns det dock ytterligare utvecklingsmöjligheter för att än tydligare koppla analys och slutsatser till målet för området. När regeringen t.ex. beskriver att nyanländas etablering på arbetsmarknaden successivt har förbättrats under de senaste åren, innebär det också att vi har närmat oss målet om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund?

När det gäller jämställdhetsområdet välkomnar utskottet att regeringen sammanfattar utvecklingen i förhållande till det riksdagsbundna målet på ett tydligt sätt. Utskottet har tidigare konstaterat att resultatredovisningen utgår från tydliga delmål med tillhörande resultatindikatorer och detsamma gäller denna proposition. För vart och ett av delmålen görs också en bedömning av utvecklingen på området, t.ex. när det gäller den ekonomiska jämställdheten. Detta är något som utskottet välkomnar. Vidare anser utskottet att det är positivt att resultatredovisningen också innefattar en redogörelse för

utvecklingen och resultatet av strategin jämställdhetsintegrering. Eftersom jämställdhetsintegrering även i fortsättningen är regeringens huvudsakliga strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen återkommer utskottet till frågan i avsnittet Statens budget inom utgiftsområde 13.

När det gäller politiken mot diskriminering noterar utskottet att regeringen i avsnittet resultatredovisning i stora delar uppehåller sig vid olika genomförda insatser men inte talar lika mycket om resultatets av desamma. Utskottet anser att en utgångspunkt för resultatredovisningen är att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag. Utskottet ställer sig också frågan om det vore möjligt att på ett tydligare sätt koppla de olika delmålen, t.ex. arbete mot rasism, till de resultatindikatorer som används för att följa utvecklingen på området. Utskottet konstaterar att regeringen gör en bedömning av resultaten i relation till bl.a. det övergripande målet för den nationella strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Utskottet anser givetvis att sådana analyser är värdefulla men skulle även vilja se en tydligare koppling till det riksdagsbundna målet om ett samhälle fritt från diskriminering.

När det gäller åtgärder mot segregation välkomnar utskottet att regeringen formulerat de politiska prioriteringarna i termer av mål som underställs riksdagen. När det gäller själva resultatredovisningen noterar utskottet att Statistiska centralbyrån har fått i uppdrag att ta fram en rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning av socioekonomisk segregation för att förbättra förutsättningarna att följa utvecklingen på området. Vidare har Delegationen mot segregation tagit fram ett förslag till ett sektorsövergripande uppföljningssystem som för närvarande bereds i Regeringskansliet. Utskottet ser fram emot en utvecklad resultatredovisning på området och avstår övrigt från att kommentera den nuvarande strukturen på redovisningen.

Avslutningsvis noterar utskottet att delmålen spelar en viktig funktion, t.ex. på jämställdhetsområdet. Ibland används inte själva begreppet delmål men utskottet uppfattar det som att t.ex. nationella strategier i praktiken fungerar som just sådana. I alla händelser anser utskottet att det är bra om regeringen när det är motiverat också markerar att delmålen innebär en precisering av det övergripande riksdagsbundna målet och ett förtydligande av regeringens prioriteringar. Detta gäller inte minst om regeringen anger nya delmål.

Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att utvecklingen när det gäller strukturen i regeringens resultatredovisning är positiv. Utskottet välkomnar detta och ser fram emot att följa fortsatta utvecklingsinsatser för hela utgiftsområdet i nästa års resultatredovisning.

Statens budget inom utgiftsområde 13

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering i enlighet med regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Moderaternas, Sverigedemokraternas, Vänsterpartiets och Kristdemokraternas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför reservationen (SD) och särskilt yttrande 1 (M), 2 (V) och 3 (KD).

Propositionen

I budgetpropositionen för 2020 föreslår regeringen att anslagen för utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering sammanlagt ska bestämmas till 10 065 663 000 kronor (prop. 2019/20:1 utg.omr. 13 punkt 2). För vissa anslag föreslår regeringen också att den ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag (punkt 3).

I det följande sammanfattas regeringens förslag till anslagsfördelning för respektive område inom utgiftsområde 13. Inledningsvis redogörs för huvuddragen i den politiska inriktningen. Regeringens förslag till anslag och beställningsbemyndiganden framgår i tabellform i bilaga 2 och 3.

Nyanlända invandrarers etablering

Även om etableringen på arbetsmarknaden går snabbare för nyanlända invandrare i dag än för några år sedan, finns det enligt regeringen betydande skillnader mellan kvinnor och män och mellan personer med olika utbildningsbakgrund. Den positiva utvecklingen behöver därför förstärkas så att fler nyanlända invandrare kan etablera sig på arbetsmarknaden under de första åren i Sverige eller ta del av utbildning som stärker deras möjligheter att få ett varaktigt arbete.

Regeringen framhåller att etableringen på arbetsmarknaden tenderar att särskilt försenas för kvinnor som under längre perioder är borta från arbetsmarknaden för att ta hand om barn. Regeringen avser därför att förlänga satsningen på insatser för nyanlända invandrare som är föräldralediga. Insatserna kan även omfatta asylsökande.

Vad som också ökar delaktigheten i arbets- och samhällslivet är enligt regeringen bättre kunskap om det svenska samhället. För att förbättra och utöka samhällsorienteringen för nyanlända invandrare föreslås bl.a. att mer fokus läggs på jämställdhet och mänskliga rättigheter, liksom att undervisningen utökas från minst 60 till minst 100 timmar.

Vidare anför regeringen att ett ordnat mottagande skapar förutsättningar för människor att etablera sig snabbare. Under de närmaste åren väntas antalet

nyanlända invandrare minska samtidigt som en större andel utgörs av vidarebosatta och anhöriga till skyddsbehövande. De kommuner som under de senaste åren har tagit emot ett stort antal nyanlända invandrare påverkas särskilt av att fler anhöriga till skyddsbehövande enligt bedömningar kommer att beviljas uppehållstillstånd under kommande år. Flera av dessa kommuner påverkas också fortfarande av kostnader för det tidigare mottagandet. Regeringen avser därför att under 2020 tillskjuta medel till de kommuner som har haft ett relativt högt mottagande av nyanlända invandrare i förhållande till sin befolkning.

1:1 Etableringsåtgärder: Anslaget får bl.a. användas för utgifter för åtgärder för att främja etablering i arbets- och samhällslivet samt för statsbidrag till kommuner för detta ändamål.

En reform som innebär att anslaget tillförs medel är att satsningen på insatser för föräldralediga m.fl. förlängs och förstärks.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 156 430 000 kronor.

1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare. Anslaget får även användas för utgifter för uttagning av personer som ska vidarebosättas samt för resor för dessa personer vid vidarebosättning.

En reform som innebär att anslaget tillförs medel är bidrag till kommuner med ett högt flyktmottagande. En reform som innebär att anslaget minskar är avskaffandet av grundersättningen till kommunerna för mottagandet av nyanlända invandrare. Under anslaget finansieras också den utökade samhällsorienteringen.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 8 502 572 000 kronor.

1:3 Hemutrustningslån: Anslaget får användas för utgifter för lån till nyanlända invandrare för inköp av hemutrustning.

Färre antal mottagna i kommunerna beräknas ge lägre utgifter. Förlängningen av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige beräknas ge ökade utgifter.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 126 585 000 kronor.

Diskriminering

Regeringen anför att arbetet med att säkerställa ett effektivt och heltäckande skydd mot diskriminering fortsätter. I detta ligger bl.a. att följa upp arbetet med de frågor som har aktualiserats i samband med #metoo. Regeringen framhåller vidare att den är fast besluten att ta kampen mot rasismen i samhället. Medel tillförs därför för att fortsätta och stärka arbetet på området, med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott som grund. När det gäller arbete för hbtq-personers rättigheter avser regeringen att komplettera strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck med en handlingsplan för att ytterligare förstärka arbetet.

2:1 Diskrimineringsombudsmannen: Anslaget får användas för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 126 955 000 kronor.

2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.: Anslaget får användas för utgifter för insatser mot diskriminering, rasism, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbtq-personer. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck samt till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans. Anslaget får vidare användas för administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

En förstärkning av arbetet med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott innebär att anslaget tillförs medel. Anslaget ökar också till följd av en aviserad förstärkning av arbetet för hbtq-personers rättigheter.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 91 919 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 38 300 000 kronor 2021.

Jämställdhet

Att Sverige har en feministisk regering innebär att skillnader i livsvillkor och fördelning av makt och resurser baserade på kön, oftast till flickors och kvinnors nackdel, uppfattas som ett samhällsproblem som kan och ska motverkas bl.a. genom politiska beslut.

Regeringen anför att de fortsatt höga ambitionerna för jämställdhet innebär att jämställdhetsperspektivet ska finnas med i politikens utformning på bred front, så att politiken på alla områden bidrar till att hämmande könsnormer och strukturer bekämpas och jämställdhet mellan kvinnor och män främjas. Regeringen lyfter fram att arbetet för jämställdhet också är en förutsättning för genomförandet av Agenda 2030.

Regeringen konstaterar att mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, våld mot barn, sexuella trakasserier samt prostitution och människohandel är allvarliga samhällsproblem som står i vägen för ett jämställt samhälle. Regeringen anför att förstärkta insatser kommer att genomföras inom ramen för regeringens nationella strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, bl.a. ett åtgärdsprogram för perioden 2017–2020. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck är en viktig del i strategin.

Regeringen framhåller att pågående satsningar omfattar bl.a. förstärkta uppdrag till länsstyrelserna och till det nationella uppdraget om att förebygga

och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck som ligger vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. Regeringen anger att det nationella uppdraget om att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck ska utvärderas.

3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder: Anslaget får bl.a. användas för utgifter för särskilda jämställdhetsåtgärder och för utgifter för statsbidrag för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män.

För att stärka de ideella kvinno- och tjejjourernas arbete tillförs anslaget medel. Regeringen tillför också medel för att fortsätta att stärka och utveckla arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, där arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck utgör en viktig del.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 445 039 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2021.

3:2 Jämställdhetsmyndigheten: Anslaget får användas för Jämställdhetsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Anslaget ökas med anledning av återinrättandet av Jämställdhetsmyndigheten.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 70 000 000 kronor.

3:3 Bidrag för kvinnors organisering: Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för kvinnors organisering. Bestämmelser finns i förordningen (2005:1089) om statsbidrag för kvinnors organisering.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 28 163 000 kronor.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 28 163 000 kronor 2021.

Åtgärder mot segregation

Regeringen konstaterar att de ekonomiska klyftorna mellan olika stads- och kommundelar har ökat under flera decennier och att detta försvårar en god utveckling i hela landet. Människors livschanser påverkas tydligt av uppväxtort, föräldrarnas livssituation och vilken skola man går i. Segregationen innebär också att många upplever att de inte kan påverka samhällsutvecklingen.

Regeringen anför att politiken för att minska och motverka segregationen i samhället innefattar såväl generella, förebyggande insatser som riktade insatser inom ett flertal olika områden. Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation har fem prioriterade områden: boende, utbildning, arbetsmarknad, demokrati och det civila samhället samt brottslighet. I strategin finns ett delmål för respektive fokusområde, bl.a. ökad sysselsättning och lägre långtidsarbetslöshet i områden med socioekonomiska utmaningar.

Regeringen anför att framöver kommer även ytterligare åtgärder att vidtas för att genomföra den långsiktiga strategin för att minska och motverka segregation. Ett område i det fortsatta arbetet är barns uppväxtvillkor i områden med socioekonomiska utmaningar. Regeringen framhåller att med rätt insatser i ett tidigt skede för barn och unga förbättras förutsättningarna för att vända en negativ utveckling på längre sikt.

4:1 Åtgärder mot segregation: Anslaget får användas för utgifter för att minska och motverka segregation och för utgifter för statsbidrag som har detta syfte.

Regeringen framhåller att statsbidragen på området fyller flera funktioner för att bidra till det långsiktiga arbetet med att minska och motverka segregation. Bidrag kan enligt regeringen exempelvis lämnas för åtgärder som är inriktade på barn och ungdomar, trygghet, demokratiskt deltagande, utbildning och arbete. För att minska och motverka segregationen tillförs anslaget nya medel.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 500 000 000 kronor.

4:2 Delegationen mot segregation: Medlen får användas till förvaltningsutgifter för myndigheten Delegationen mot segregation.

Anslaget ökas med anledning av återinrättandet av Delegationen mot segregation.

Regeringen föreslår att anslaget för 2020 bestäms till 18 000 000 kronor.

Motionerna

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna har var för sig presenterat alternativa anslagsförslag för 2020. Förslagen innebär såväl andra anslagsnivåer som förslag till nya anslag. I det följande sammanfattas partiernas förslag inom utgiftsområde 13. En sammanställning som visar hur motionsförslagen avviker från regeringens förslag finns i bilaga 2.

Moderaterna

I kommittémotion 2019/20:3325 av Mats Green m.fl. anser Moderaterna att Sverige under alltför lång tid haft en hög nivå på asylinvandringen, utan att ta verkligt ansvar för att de som invandrar också blir en del av samhället. Partiet menar att integrationsproblemen i dag är uppenbara och anser att invandringspolitiken måste vara mycket stram i många år framåt. När det gäller jämställdhetsarbetet anser Moderaterna att det måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag. Att som regeringen återinrätta Jämställdhetsmyndigheten, dvs. en särskild myndighet för jämställdhetsfrågor, kan enligt Moderaterna få motsatt effekt genom att arbetet på andra myndigheter och aktörer sidoordnas och nedprioriteras.

I motionen lämnar Moderaterna förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 för 2020 än regeringen (yrkande 1). Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen understiger regeringens förslag med

1 004 000 000 kronor och att fyra anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen föreslagit.

Moderaterna föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bilaga 2).

1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande: Anslaget minskas med 460 000 000 kronor. Anslaget påverkas bl.a. av att Moderaterna vill ha ett volymmål för asylmottagandet i Sverige, tillfälliga uppehållstillstånd som grund, strikt regelverk för anhöriginvandring och skarpa försörjningskrav vid anhöriginvandring. Moderaterna föreslår också en utökning av samhällsorienteringen så att den även ska omfatta äldre. Förslaget finns även i partimotion 2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (yrkande 27).

3:2 Jämställdhetsmyndigheten: Anslaget minskas med 35 000 000 kronor. Moderaterna avvisar regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av Jämställdhetsmyndigheten. Partiet anser att myndigheten bör läggas ned. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 2) och i motionerna 2019/20:2425 av Jan Ericson och 2019/20:2018 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (yrkande 2).

4:1 Åtgärder mot segregation: Anslaget minskas med 500 000 000 kronor, dvs. tas bort i sin helhet. Moderaterna anser att anslaget ska avskaffas och avvisar därför regeringens förslag.

4:2 Delegationen mot segregation: Anslaget minskas med 9 000 000 kronor. Moderaterna avvisar regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av Delegationen mot segregation. Partiet anser att myndigheten bör läggas ned. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 3).

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2019/20:2652 av Henrik Vinge m.fl. anför Sverigedemokraterna att partiet under lång tid har påtalat brister och invänt mot hur politiken utformats inom de områden som utgiftsområde 13 omfattar. Sverigedemokraterna motsätter sig den integrationspolitik som förts hittills, där statliga medel bl.a. går till föreningar baserade på etnicitet och särskilda möjligheter som endast personer födda utanför Sverige kan ta del av. Sverigedemokraternas politik bygger i stället på att skapa ett samhälle för samtliga invånare, där den som kommer till Sverige också förväntas, och därigenom ges möjlighet, att bli en del av det svenska samhället.

I motionen lämnar Sverigedemokraterna förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än regeringen. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen understiger regeringens förslag med 4 909 585 000 kronor och att tio anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen föreslagit. Ett nytt anslag föreslås (Obligatorisk förskola).

Sverigedemokraterna föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bilaga 2).

1:1 Etableringsåtgärder: Sverigedemokraterna avvisar anslaget bl.a. därför att partiet motsätter sig bidrag och specialåtgärder riktade mot grupper som avgränsats på etnisk grund.

1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande: Anslaget minskas med 4 251 000 000 kronor. Förslaget ligger i linje med de minskade mottagningsnivåer som följer av Sverigedemokraternas politik på det migrationspolitiska området, bl.a. att fullfölja åtaganden gentemot kommuner fram till dess att svenskt asylmottagande beräknas upphöra.

1:3 Hemutrustningslån: Sverigedemokraterna avvisar anslaget bl.a. därför att partiet anser att standarden i boenden i Migrationsverkets regi bör tillgodose behoven för den som är på flykt och att ytterligare hemutrustning bör finansieras av egna medel.

2:1 Diskrimineringsombudsmannen: Anslaget minskas med 64 000 000 kronor, dvs. halveras. Sverigedemokraterna vill lägga ned Diskrimineringsombudsmannen, ett arbete som påbörjas under 2020.

3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder: Anslaget ökas med 50 000 000 kronor. Sverigedemokraterna föreslår att det inrättas jourverksamheter som har hedersvård som särskilt kompetensområde, s.k. hedersjourer. Förslaget finns också i kommittémotion 2019/20:3118 av Ebba Hermansson m.fl. (yrkande 24). För att säkerställa trygghet och långsiktighet i kvinnojourernas arbete föreslår partiet vidare att kvinnojourerna får ett ökat stöd. Partiet föreslår också ett ökat stöd till Nationellt centrum för kvinnofrid i Uppsala. Dessa förslag finns också i motion 2019/20:823 av Richard Jomshof m.fl. (yrkandena 16 och 17).

3:2 Jämställdhetsmyndigheten: Anslaget minskas med 35 000 000 kronor, dvs. halveras. Sverigedemokraterna avvisar regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av Jämställdhetsmyndigheten. Partiet anser att myndigheten bör läggas ned. Förslaget finns även i motion 2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (yrkande 3) och i kommittémotion 2019/20:810 av Magnus Persson m.fl. (yrkande 8).

3:3 Bidrag för kvinnors organisering: Sverigedemokraterna avvisar anslaget eftersom partiet motsätter sig olika former av bidrag som bygger på särbehandling. Under utskottets beredning av ärendet har Sverigedemokraterna förtydligat att partiets förslag i denna del även innebär att regeringens förslag om beställningsbemyndigande avvisas.

4:1 Åtgärder mot segregation: Sverigedemokraterna avvisar anslaget eftersom partiet anser att segregationsbrytande åtgärder ska vidtas inom andra utgiftsområden och fokusera på generella lösningar.

4:2 Delegationen mot segregation: Anslaget minskas med 9 000 000 kronor, dvs. halveras. Sverigedemokraterna avvisar regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av Delegationen mot segregation. Partiet anser att myndigheten bör läggas ned.

Nytt anslag

Obligatorisk förskola: Förslaget innebär ett nytt anslag och att 210 000 000 kronor anslås för 2020. Sverigedemokraterna anser att för många barn som har utländska föräldrar och växer upp i s.k. utsatta områden upplevs majoritetssamhället som någonting annorlunda. För att underlätta för dem som växer upp i utanförskapsområden vill Sverigedemokraterna att förskolan under vissa omständigheter ska vara obligatorisk för barn mellan tre och fem år.

Vänsterpartiet

I partimotion 2019/20:3012 av Jonas Sjöstedt m.fl. betonar Vänsterpartiet vikten av en mänsklig och rättssäker flyktingpolitik. Vänsterpartiet understryker också betydelsen av satsningar på åtgärder mot segregation för att öka jämlikheten i Sverige.

I motionen lämnar Vänsterpartiet förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än regeringen. Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen överstiger regeringens förslag med 1 910 000 000 kronor och att ett anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen föreslagit.

1:1 Etableringsåtgärder: Anslaget ökas med 1 910 000 000 kronor. Vänsterpartiet vill införa en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år. Förslaget innebär att en del personer som i dag väntar på beslut om uppehållstillstånd får sin ansökan beviljad, vilket innebär ökade kostnader för kommunmottagandet.

Kristdemokraterna

I kommittémotion 2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. framför Kristdemokraterna att deras utgångspunkt för integrationspolitiken är att ge människor förutsättningar för att kunna ta ansvar för sitt eget liv. Människor ska ges frihet att i möjligaste mån bygga sin framtid efter eget behov, men en lyckad integration kräver också anpassning till det svenska samhället och de värderingar som präglar vårt samhälle.

I motionen lämnar Kristdemokraterna förslag om en annan fördelning av anslagen inom utgiftsområde 13 än regeringen (yrkande 1). Förslaget innebär att de sammanlagda anslagen understiger regeringens förslag med 43 300 000 kronor och att fyra anslag bestäms till en annan nivå än vad regeringen föreslagit. Ett nytt anslag föreslås (Jämställdhetsdelegation).

Kristdemokraterna föreslår följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (se också bilaga 2).

1:1 Etableringsåtgärder: Anslaget minskas med 38 000 000 kronor. Kristdemokraterna anser att mottagandet av asylsökande redan från ankomsten behöver ha som syfte att inleda integrationsprocessen i Sverige, och föreslår därför ett asylprogram för att underlätta etableringen i Sverige (se

utg.omr. 1). Som en följd av detta avvisar Kristdemokraterna regeringens satsning på information till nyanlända invandrare inom detta anslag.

3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder: Anslaget ökas med 49 700 000 kronor. Inrättandet av Jämställdhetsmyndigheten har enligt Kristdemokraterna skett på bekostnad av en rad fungerande verksamheter. Verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och samordningen som Länsstyrelsen i Stockholms län bedrev när det gäller arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål har enligt partiet drabbats. Dessa båda verksamheter bör enligt Kristdemokraterna bibehållas och förstärkas. Förslagen om NCK och Länsstyrelsen i Stockholm län finns även i särskilda yrkanden (yrkandena 12 och 13). När det gäller verksamheten mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland vill Kristdemokraterna att den stärks och permanentas. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 11).

3:2 Jämställdhetsmyndigheten: Anslaget minskas med 50 000 000 kronor. Kristdemokraterna avvisar regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av Jämställdhetsmyndigheten. Partiet anser att myndigheten bör läggas ned. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 14).

4:2 Delegationen mot segregation: Anslaget minskas med 18 000 000 kronor, dvs. tas bort i sin helhet. Kristdemokraterna föreslår att myndigheten läggs ned och hänvisar till andra åtgärder mot segregation, t.ex. förbättrad svenska för invandrare och samhällsorientering redan under asyltiden. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 20).

Nytt anslag

Jämställdhetsdelegation: Förslaget innebär ett nytt anslag och att 13 000 000 kronor anslås för 2020. Kristdemokraterna föreslår att det inrättas en delegation för jämställdhet som ska ansvara för att samordna insatserna på jämställdhetspolitikens område. Förslaget finns även i ett särskilt yrkande (yrkande 15).

Utskottets ställningstagande

Nyanlända invandrares etablering

Utgångspunkten för politiken för nyanlända invandrares etablering är delaktighet i arbets- och samhällslivet. Nyanlända och utrikes födda som deltar i arbets- och samhällslivet bidrar enligt utskottet till att bygga vårt gemensamma samhälle starkare. Utifrån resultatredovisningen kan utskottet konstatera att nyanlända invandrares etablering på arbetsmarknaden successivt har förbättrats under de senaste åren. Utskottet vill här lyfta fram betydelsen av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag, reformer som rör anställningsstöd och utbildningsinsatser samt en stark konjunktur.

På samma gång blundar utskottet givetvis inte för det faktum att utrikes födda som grupp har en sämre position på arbetsmarknaden än inrikes födda, och det gäller särskilt utomeuropeiskt födda kvinnor. För denna grupp tenderar etableringen på arbetsmarknaden att försenas när de under längre perioder är

hemma för att ta hand om barn. Utskottet välkomnar därför den förlängda satsningen på insatser för nyanlända invandrare som är föräldralediga och att dessa insatser även kan omfatta asylsökande. För utskottet är det självklart att kvinnor och män, oavsett bakgrund, ska möta samma förväntningar och möjligheter att försörja sig genom eget arbete.

Utskottet välkomnar också en förbättrad och utökad samhällsorientering för nyanlända invandrare, och ställer sig positivt till att mer fokus kommer att läggas på jämställdhet och mänskliga rättigheter.

När det gäller de alternativa anslagsförslagen om kommunersättningar vid flyktingmottagande noterar utskottet att både Moderaterna och Sverigedemokraterna, men särskilt Sverigedemokraterna, föreslår kraftigt minskade anslag med hänvisning till de minskade kostnader som skulle bli följden av partiernas olika förslag om nivåer på asylmottagandet. Vänsterpartiet för sin del går i motsatt riktning när det föreslår en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år, vilket skulle medföra ökade kostnader för kommunmottagandet. Detta är inte något som utskottet ställer sig bakom. Utskottets uppfattning är att Sverige ska fortsätta att vara ett land som tar ansvar för människor på flykt, samtidigt som det svenska flyktingmottagandet måste vara långsiktigt hållbart. Fler länder måste också ta ett större ansvar. Därmed ställer sig utskottet bakom regeringens förslag om kommunersättningar vid flyktingmottagande. Detta innebär att utskottet också välkomnar förslaget om bidrag till kommuner som haft ett högt flyktingmottagande.

Utskottet påminner i sammanhanget om att regeringen har tillsatt en parlamentariskt sammansatt kommitté som ska ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken inför att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar. Utskottet kommer givetvis att följa kommitténs arbete med stort intresse.

Sammantaget gör utskottet bedömningen att det är regeringens förslag som ger bäst förutsättningar för att få till stånd en bättre etablering av nyanlända invandrare på arbetsmarknaden och i samhällslivet.

Diskriminering

Liksom regeringen anser utskottet att Sverige ska vara ett land där alla människor erkänns för vilka de är, har rätt att definiera sig själva och har tillgång till lika rättigheter och möjligheter. De personer som utsätts för diskriminering ska kunna få sina rättigheter tillvaratagna, och diskriminerande strukturer ska med kraft motverkas. Det är givetvis angeläget och välkommet att regeringen fortsätter arbetet med att säkerställa ett effektivt och heltäckande skydd mot diskriminering. Att inte utsättas för diskriminering är en mänsklig rättighet.

Utskottet måste tyvärr, på samma sätt som regeringen gör, konstatera att en främlingsfientlig och radikalnationalistisk idéströmning har ökat i samhället. Särskilt via internet sprids bl.a. antisemitiska, islamofobiska och afrofobiska

budskap. Utskottet beklagar att utsatta grupper i Sverige, bl.a. judar, afrosvenskar och muslimer, vittnar om ett hårdnande samhällsklimat. Liksom regeringen anser utskottet att rasismens grogrunder behöver bemötas, bl.a. med ökad kunskap om vilka mekanismer – samtida och historiska – som förklarar dessa fenomen. Utskottet välkomnar därför en förstärkning av arbetet med den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott.

När det gäller hbtq-personers rättigheter kan utskottet konstatera att denna grupp har sämre psykisk hälsa än befolkningen i stort och att situationen för transpersoner är särskilt oroande. Utskottet ställer sig bakom en förstärkning av strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Detta innebär bl.a. att en handlingsplan med fokus på aktuella utmaningar och konkreta åtgärder tas fram för att kraftsamla arbetet för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. De aviserade reformerna för att motverka rasism och stärka hbtq-personers rättigheter utgör tillsammans en historiskt stor satsning som utskottet välkomnar.

När det gäller de alternativa anslagsförslagen saknar utskottet förståelse för Sverigedemokraternas förslag om att lägga ned Diskrimineringsombudsmannen (DO). Utskottet avvisar detta förslag och menar att DO har en viktig roll i arbetet för att motverka diskriminering. Som också framgår av resultatredovisningen har myndighetens tillsynsarbete och informations-satsningar bl.a. bidragit till mer kunskap om och förstärkt genomförande av diskrimineringslagen, vilket enligt utskottet är ett sätt att närma sig målet om ett samhälle fritt från diskriminering.

Mot bakgrund av det som anförts ovan ställer sig utskottet bakom de satsningar på diskrimineringsområdet som regeringen föreslår.

Jämställdhet

Mäns våld mot kvinnor står i vägen för ett jämställt samhälle. Av resultatredovisningen framgår bl.a. att såväl den självskattade utsattheten som antalet polisanmälda brott fortsätter att öka när det gäller misshandel och våldtäkt av kvinnor och flickor. Enligt regeringen kan utvecklingen delvis förklaras av ändrad lagstiftning, lägre tolerans mot våld och en ökad benägenhet att rapportera och anmäla brott på detta område. I alla händelser anser utskottet att dessa uppgifter är ett tecken på att samhällets insatser är otillräckliga, och utskottet välkomnar därför regeringens avsikt att stärka och utveckla arbetet för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt samhällsproblem som orsakar stort lidande. Detta våld och förtryck är enligt utskottet oacceptabelt och måste aktivt förebyggas och bekämpas med alla tillämpliga medel. Även om det finns brister när det gäller kartläggningen av hedersrelaterat våld och förtryck vittnar resultatredovisningen om omfattande utsatthet för berörda unga. Utskottet välkomnar att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck tillförs medel och anser att det är en viktig del i den nationella strategin för att

förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Utskottet vill betona att arbetet med dessa frågor också är centralt inom området åtgärder mot segregation.

När det gäller pågående satsningar vill utskottet också uppmärksamma det förstärkta uppdraget till länsstyrelserna och till det nationella uppdraget att förebygga och bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck som ligger vid Länsstyrelsen i Östergötlands län. Utskottet noterar att detta uppdrag för närvarande utvärderas och välkomnar att utvärderingen syftar till att stärka arbetet inför beslut om att permanenta kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck (A2019/01326/JÅM).

Utskottet välkomnar också det förstärkta stödet till de ideella kvinno- och tjejjourernas arbete. Utskottet instämmer med regeringen i att det civila samhällets organisationer spelar en central roll i arbetet mot våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck. Det är vidare angeläget att statsbidrag inom området även kan omfatta det förebyggande arbetet med män och pojkar och stöd till andra utsatta än kvinnor och flickor.

I sammanhanget noterar utskottet att det framgår av resultatredovisningen att statsbidragen till kvinno- och tjejjourerna inte alltid använts på ett sätt som är förenligt med bidragens syfte. Utskottet noterar också att det i en departementspromemoria lämnas förslag som syftar till att skapa långsiktiga ekonomiska förutsättningar för kvinno- och tjejjourer och vissa andra ideella organisationer inom brottsofferområdet, bl.a. hbtq-jourer, att bedriva sin verksamhet (Ds 2019:7). Utskottet kommer med intresse att följa den fortsatta beredningen av detta ärende.

När det gäller genomförandet av jämställdhetspolitiken noterar utskottet att det finns behov av fortsatt utvecklingsarbete innan jämställdhetsintegrering har införts fullt ut i Regeringskansliet och jämställdhet beaktas i alla relevanta beslutsunderlag. När det gäller jämställdhetsintegrering i myndigheterna (JiM), en fråga som utskottet uppmärksammat vid flera tidigare tillfällen (senast i bet. 2018/19:AU8), gör regeringen den samlade bedömningen att JiM-programmet som helhet har bidragit till att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. Utskottet välkomnar att JiM-programmet ska fortsätta och att regeringen avser att se över om ytterligare myndigheter bör omfattas av uppdraget. För att de jämställdhetspolitiska målen ska uppnås anser utskottet liksom regeringen att det är av central betydelse att statliga myndigheter jämställdhetsintegrerar sin verksamhet.

Vidare när det gäller genomförandet av jämställdhetspolitiken välkomnar utskottet att Jämställdhetsmyndigheten får utökade medel för att kunna fortsätta sitt arbete. Utskottet menar att myndigheten bidrar till en strategisk, sammanhållen och hållbar styrning och ett effektivt genomförande av jämställdhetspolitiken. Utskottet delar därmed inte den kritiska inställning som Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna framför i sina motioner.

Avslutningsvis när det gäller utvecklingen mot jämställdhet kan utskottet liksom regeringen konstatera att framsteg har gjorts men att mer fortfarande

måste göras. Inte minst måste utrikes födda kvinnors situation uppmärksammas utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det övergripande målet om att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv är ännu inte uppnått. Icke desto mindre gläds utskottet åt att Sverige enligt en nyligen publicerad studie från Europeiska jämställdhetsinstitutet (The European Institute for Gender Equality, EIGE) toppar EU:s jämställdhetsindex för 2019.

Med det anförda ställer sig utskottet bakom de satsningar på jämställdhetsområdet som regeringen föreslår.

Åtgärder mot segregation

Utskottet noterar att det framgår av resultatredovisningen att det finns skillnader mellan riket som helhet och ett antal områden med socioekonomiska utmaningar när det gäller t.ex. disponibel inkomst, långtidsarbetslöshet och skolresultat. Även om det finns tecken på en positiv utveckling finns det enligt utskottet mycket kvar att göra. Utskottet kan bara instämma i det som regeringen säger om att människors livschanser tydligt påverkas av uppväxtort, föräldrarnas livssituation och vilken skola man går i.

I en tid när det ropas efter snabba och enkla lösningar måste utskottet påminna om att långsiktiga satsningar är av fundamental betydelse för att kunna bryta segregationen. Utskottet noterar att regeringen antagit en långsiktig strategi för att minska och motverka segregation. Utskottet välkomnar att regeringen särskilt lyfter fram barns uppväxtvillkor i områden med socioekonomiska utmaningar. Utskottet håller med om att förutsättningarna för att vända en negativ utveckling på längre sikt förbättras med rätt insatser i ett tidigt skede. I det fortsatta arbetet anser utskottet liksom regeringen att Delegationen mot segregation (Delmos) kan bidra till långsiktighet, och utskottet välkomnar därför förslaget om fortsatta medel till myndighetens förvaltningsanslag.

Utskottet vill i sammanhanget betona betydelsen av det civila samhällets organisationer, bl.a. genom att de kan nå delvis andra målgrupper än vad det offentliga gör. Utskottet noterar att det i oktober hölls ett samråd mellan regeringen och det civila samhällets organisationer på temat civilsamhällets roller i arbetet mot socioekonomisk segregation i hela landet. För att bidra till en långsiktig verksamhet för dessa organisationer spelar statsbidrag en viktig roll och utskottet välkomnar därför att nya medel tillförs för detta ändamål med syftet att minska och motverka segregationen.

När det gäller de alternativa anslagsförslagen kan det noteras att Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna vill avskaffa Delmos, och de två förstnämnda partierna vill dessutom helt avskaffa anslaget för åtgärder mot segregation, bl.a. statsbidragen för detta ändamål. Utskottet anser att detta är en prioritering som helt går emot ambitionen att ge kommuner långsiktiga ekonomiska förutsättningar att bryta segregationen och motverka bl.a. långtidsarbetslöshet och brott.

Mot bakgrund av det som anförts ovan ställer sig utskottet bakom de satsningar mot segregation som regeringen föreslår.

Sammanfattande ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslagsfördelning inom utgiftsområde 13 för 2020, liksom förslag om bemyndiganden för regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som innebär behov av framtida anslag. Utskottet avstyrker samtliga motioner. Regeringens förslag till anslag och bemyndiganden finns sammanställda i bilaga 2 respektive 3.

Reservation

Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (SD)

av Magnus Persson (SD), Ebba Hermansson (SD) och Alexander Christiansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2020

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 enligt reservanternas förslag i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (SD) yrkande 3,

2019/20:810 av Magnus Persson m.fl. (SD) yrkande 8,

2019/20:823 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 16 och 17,

2019/20:2652 av Henrik Vinge m.fl. (SD) och

2019/20:3118 av Ebba Hermansson m.fl. (SD) yrkande 24,

bifaller delvis proposition 2019/20:1 utgiftsområde 13 punkt 2 och avslår motionerna

2019/20:2018 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,

2019/20:2425 av Jan Ericson (M),

2019/20:2833 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 27,

2019/20:3012 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V),

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkandena 1, 11–15 och 20 samt

2019/20:3325 av Mats Green m.fl. (M) yrkandena 1–3.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i reservanternas förslag i bilaga 5.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2019/20:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna har i sin partimotion om budgeten för 2020 (mot. 2019/20:2682) lagt fram förslag om utgiftsram för statsbudgetens utgiftsområden och pekat ut de fokusområden som har varit avgörande för partiets prioriteringar i budgeten, bl.a. satsningar på småföretagande och ett stärkt rättsväsen. För utgiftsområde 13 innebär Sverigedemokraternas förslag en betydligt snävare ram än vad som föreslås av utskottet. Riksdagen beslutade den 27 november 2019 att ställa sig bakom regeringens förslag om

utgiftsramar (bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Vårt samlade förslag framgår av reservation 2 i nämnda betänkande. Ett beslut enligt Sverigedemokraternas förslag skulle innebära bättre hushållning med statens resurser än vad som kommer att bli följden av riksdagens beslut om utgiftsramarna.

Vi kan konstatera att det inte finns något som hindrar att vi nu, under det andra steget i beslutsprocessen, ställer oss bakom Sverigedemokraternas förslag om anslagen inom utgiftsområde 13 som omfattar nyanländas etablering, diskriminering, jämställdhet och segregation. Sverigedemokraterna har under lång tid påtalat brister i den politik som förts på dessa områden. Genom avsevärt minskade nivåer på flyktingmottagandet kan stora kostnadsbesparingar på utgiftsområdet göras, framför allt när det gäller anslag kopplade till nyanlända invandras etablering. Sverigedemokraterna motsätter sig ineffektiva och dyra etableringsåtgärder och anser att det är oacceptabelt att statliga medel går till exempelvis föreningar baserade på etnicitet och särskilda möjligheter som endast personer födda utanför Sverige kan ta del av. I stället bygger vår politik på att skapa ett samhälle för samtliga invånare, där den som kommit till vårt land förväntas och ges möjlighet att bli en del av vårt samhälle. De reformer vi gör inom andra områden, såsom satsningar för en balanserad arbetsmarknad, en stark välfärd och ett levande näringsliv, kommer samtliga invånare till del och bygger ett sammanhållet Sverige.

Med Sverigedemokraternas reformer på migrationsområdet skulle merparten av de asylärenden som väntar på avgörande snabbt kunna behandlas. Eventuella satsningar för att främja etablering bör i princip inte göras förrän ett asylärende har avgjorts. Vidare är det inte lämpligt med åtgärder som är riktade mot grupper som avgränsats på etnisk grund. Med detta som utgångspunkt föreslår vi att anslaget 1:1 Etableringsåtgärder tas bort i sin helhet.

Som en följd av Sverigedemokraternas politik och i takt med minskade mottagningsnivåer finns det stora möjligheter till besparingar när det gäller anslaget 1:2 Kommunersättning vid flyktingmottagande. Vidare finns det skäl att helt avskaffa anslaget 1:3 Hemutrustningslån. Det är en naturlig följd av Sverigedemokraternas inställning att standarden i boenden i Migrationsverkets regi bör tillgodose behoven för den som är på flykt och att ytterligare hemutrustning bör finansieras av egna medel.

Sverigedemokraterna anser att Diskrimineringsombudsmannen som myndighet har fungerat bristfälligt och bidragit till rättsosäkerhet inom sitt rättsområde då flertalet fall lösts genom förlikning i stället för att prövas rättsligt. Under de år som myndigheten existerat har den också ett flertal gånger kritiserats för att verka opinionsbildande snarare än som en stödinsats för dem som är i behov av hjälp vid rättsliga tvister. Vi föreslår därför att Diskrimineringsombudsmannen läggs ned och att myndighetens förvaltningsanslag halveras för 2020 för att påbörja nedläggningen. Därmed får anslaget 2:1 användas till att påbörja en nedläggning av myndigheten.

När det gäller jämställdhetsområdet gör vi satsningar som går långt utöver vad regeringen och utskottet föreslår. Vi anser att det är viktigt att prioritera arbetet för kvinnofrid och att förstärka och utvidga jourverksamheternas arbete. För att säkerställa trygghet och långsiktighet i kvinnojourernas arbete förespråkar Sverigedemokraterna ett ökat stöd till landets kvinnojourer. Sverigedemokraterna föreslår också att det inrättas jourverksamheter som har hedersvård som särskilt kompetensområde, s.k. hedersjourer. Vidare vill vi utöka stödet till verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid som delvis går ut på att utveckla den nationella stödtelefonen dit våldsutsatta kvinnor kan vända sig om de behöver råd och stöd. Sverigedemokraterna anser även att en del befintliga resurser från s.k. jämställdhetsbudgetering och integrering bör omfördelas till brottsoffer- och jourverksamhet. Våra prioriteringar på detta område innebär att anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder tillförs 50 miljoner kronor.

När det gäller Jämställdhetsmyndigheten anser Sverigedemokraterna till skillnad från utskottet att myndigheten bör avvecklas och att de uppdrag myndigheten tagit över bör återföras till dess ursprungliga aktörer. Sverigedemokraterna tar dock hänsyn till svårigheterna med att omedelbart avveckla en myndighet och avser därför att i ett första steg halvera anslaget för att påbörja en avveckling, för att därefter dra in anslaget i sin helhet. Därmed får anslaget 3:2 användas till att påbörja en nedläggning av myndigheten.

Sverigedemokraterna anser även att anslaget 3:3 Bidrag till kvinnors organisering och tillhörande beställningsbemyndigande, som hanteras av Jämställdhetsmyndigheten, bör tas bort i sin helhet. Sverigedemokraterna motsätter sig anslag som bara kommer en specifik grupp till del och menar att det finns andra sätt att främja kvinnors organisering än med hjälp av riktade statsbidrag.

När det gäller åtgärder mot segregation välkomnar Sverigedemokraterna visserligen åtgärder som kan medverka till att bryta segregationen i samhället. I motsats till utskottet anser vi dock inte att sådana åtgärder ska utformas så att de riktar in sig mot specifika grupper baserat på dessa gruppers etnicitet. Sverigedemokraterna vill i stället se generella lösningar som är lika för alla medborgare och som syftar till att främja etablering på arbetsmarknaden. Sverigedemokraternas åtgärder för att komma åt segregationen finns således inom andra utgiftsområden. Mot denna bakgrund bör anslaget 4:1 Åtgärder mot segregation tas bort i sin helhet. Vi kan heller inte se något mervärde i det arbete som bedrivs av Delegationen mot segregation. En nedläggning av myndigheten bör därför påbörjas och förvaltningsanslaget halveras för 2020. Därmed får anslaget 4:2 användas till att påbörja en nedläggning av myndigheten.

För att underlätta för barn som växer upp i utanförskapsområden vill Sverigedemokraterna att förskolan under vissa omständigheter ska vara obligatorisk för barn mellan tre och fem år. Förskolan ska då kunna fungera som ett fönster in i det svenska samhället. Förhoppningsvis kan detta leda till

att barn som växer upp i utanförskap ändå kan få med sig språket och en känsla av att det svenska samhället inte är någonting främmande utan någonting man har förståelse för och en relation till sedan barndomen. Sverigedemokraterna avsätter medel för detta ändamål under ett nytt anslag (Obligatorisk förskola).

Mot bakgrund av det anförda tillstyrker vi Sverigedemokraternas förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 13. Det innebär att vi också avstyrker budgetpropositionen i motsvarande delar. Övriga förslag i budgetpropositionen tillstyrks.

Våra förslag till anslag och beställningsbemyndiganden för utgiftsområde 13 finns sammanställda i bilaga 4 och 5.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (M)

Mats Green (M), Saila Quicklund (M) och Josefin Malmqvist (M) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår vi från att delta i beslutet och från att redovisa något formellt motförslag när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 13. Moderaternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

I partimotionen Återupprätta samhällskontraktet – en budget för Sverige (mot. 2019/20:3060) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 13. När samhällskontraktet hotas av utbredd otrygghet och bristande välfärd. När Sverige tillryggalagt den starka konjunkturen och ändå på många sätt står sämre rustat än när vi gick in i den. När svenska folket inte upplever att de får valuta för sina skattepengar. Då krävs kloka prioriteringar. I Moderaternas budgetmotion prioriteras därför det som är viktigast för Sverige. Det handlar om att återupprätta samhällskontraktet genom betydande ökning av de generella statsbidragen till välfärden och den största trygghetssatsningen i modern tid, samtidigt som försvaret stärks. Det handlar inte minst också om hur Sverige ska få fler jobb och högre tillväxt. Det behöver löna sig bättre att jobba. I Moderaternas budgetmotion tas ett stort grepp kring bidragen och skatten på arbete sänks i alla inkomstgrupper. Moderaternas reformer skulle ta tag i Sveriges största problem. Motionen behandlas i bet. 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 1 i det betänkandet.

Moderaternas förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 13 läggs fram i kommittémotion 2019/20:3325. Vi anser att ett bejakande av öppenhet mot omvärlden inte är detsamma som oreglerad invandring. Med en rättssäker och reglerad invandring ska följa att ett nej ska vara ett nej. Ett ja ska innebära ett löfte om en riktig möjlighet att bygga sin framtid i vårt land. Moderaterna anser att Sverige i dag misslyckas när det gäller båda delarna, vilket leder till ett växande utanförskap där de som har rätt att stanna löper stor risk att fastna i bidragsberoende på en alltmer tudelad arbetsmarknad.

Vi menar att Sverige under alltför lång tid haft en hög nivå på asylinvandringen, utan att ta verkligt ansvar för att de som invandrar också blir en del av samhället. Vi menar att integrationsproblemen i dag är uppenbara och vi anser att invandringspolitiken måste vara mycket stram i många år framåt. Moderaterna vill ha ett volymmål för asylmottagandet i Sverige, tillfälliga uppehållstillstånd som grund, strikt regelverk för anhöriginvandring

och skarpa försörjningskrav vid anhöriginvandring. Detta skulle ge minskade kostnader för bl.a. kommunernas flyktingmottagande.

När det gäller kommunernas åtaganden för nyanländas etablering gör Moderaterna en satsning genom att utöka samhällsorienteringen så att den även ska omfatta äldre.

När det gäller Jämställdhetsmyndigheten motsatte sig Moderaterna från början införandet av en sådan myndighet. Ett aktivt jämställdhetsarbete måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag. Vi anser att inrättandet av en särskild myndighet för jämställdhetsfrågor kan få den oönskade effekten att arbetet på andra myndigheter och aktörer sidoordnas och nedprioriteras. Moderaterna anser att Jämställdhetsmyndigheten ska läggas ned och avvisar därför regeringens förslag om ökade medel för återinrättandet av myndigheten.

Segregation anser vi bör motverkas genom reformer som leder till att fler människor arbetar, att fler lär sig svenska och att fler går ut skolan med fullständiga betyg, med andra ord en förbättrad integration. Moderaterna anser inte att det är lämpligt att prioritera arbetet vid en delegation och föreslår därför att Delegationen mot segregation avskaffas.

2. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (V)

Cicie Weidby (V) anför:

Riksdagen har genom sitt beslut den 27 november 2019 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 13 inte får överstiga 10 065 663 000 kronor 2020 (bet. 2019/20:FiU1, rskr. 2019/20:59). Eftersom Vänsterpartiets förslag till anslag inom utgiftsområdet ligger över den nivån kan jag inte reservera mig till förmån för detta förslag. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som en helhet. Därför väljer jag att avstå från ställningstagande och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om Vänsterpartiets politik inom utgiftsområde 13.

Vänsterpartiet tar i sin partimotion – En plan för jämlikhet och grön omställning (mot. 2019/20:2915) ett helhetsgrepp om de växande klyftorna. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 13. Vänsterpartiet vill att Sverige åter ska bli världens mest jämlika land. Vänsterpartiet vet att ekonomisk jämlikhet är bra för ett lands utveckling. I jämlika samhällen är hälsan bättre, tryggheten större, den ekonomiska tillväxten högre. Vänsterpartiet vill ha ett samhälle för alla, inte bara för några få. Det kräver en politik som ger alla, oavsett bakgrund, samma möjligheter och samma rätt till god utbildning, arbete och bostad. Vänsterpartiet vill föra en politik för inkludering – en politik som motverkar segregation och underlättar etablering i samhället. En politik som lägger grunden för ett mer jämlikt samhälle. Motionen behandlas i bet. 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 3 i det betänkandet.

Vänsterpartiets förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 13 läggs fram i partimotion 2019/20:3012. Ett välfungerande flyktingmottagande

är en viktig del i en inkluderande politik. Mottagandet av människor på flykt ska – från asylprocessen till boendesituationen och etableringen i samhället – präglas av att den enskilda människans rättigheter står i centrum. Permanenta uppehållstillstånd och möjlighet att leva tillsammans med sin familj förbättrar förutsättningarna för att etablera sig i samhället. Den generella välfärden är central för att upprätthålla de rättigheter som det är vår skyldighet att värna. Vi menar att inkluderingsarbetet måste inledas dag ett, direkt efter ankomsten till Sverige.

Vänsterpartiet vill införa en amnesti för de ensamkommande barn och unga som varit i Sverige i över ett år. Förslaget innebär att en del personer som i dag väntar på beslut om uppehållstillstånd får sin ansökan beviljad, vilket innebär ökade kostnader för kommunmottagandet.

När det gäller politiken mot segregation vill jag uppmärksamma att Vänsterpartiet förra mandatperioden fick igenom en tioårig satsning om 22 miljarder kronor riktad mot bruksorter, glesbygdskommuner, stadsdelar och förorter runt om i Sverige. De avsatta medlen skulle framför allt kunna sökas av kommuner som har områden som karaktäriseras av exempelvis hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå och lågt valdeltagande. Till följd av att riksdagen hösten 2018 röstade för det gemensamma förslag som Moderaterna och Kristdemokraterna lade fram minskade anslaget kraftigt och den myndighet som var ansvarig för att handlägga satsningen – Delegationen mot segregation (Delmos) – hotades av nedläggning. Jag välkomnar att regeringen nu återkommer med satsningen på åtgärder mot segregation som är viktig för att kunna öka jämlikheten i Sverige. Och liksom utskottet anser jag att Delmos kan bidra till långsiktighet och välkomnar därför också förslaget om fortsatta medel till myndighetens förvaltningsanslag.

3. Statens budget inom utgiftsområde 13, punkt 2 (KD)

Sofia Damm (KD) anför:

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag önskar avstår jag från att delta i beslutet och från att redovisa något formellt motförslag när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 13. Kristdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat.

I Kristdemokraternas partimotion för 2020 Ett Sverige att lita på – trygghet och välfärd (mot. 2019/20:3341) anför det att det nu behövs en tydlig politisk inriktning för Sverige som lägger det mindre angelägna åt sidan och som genomför de strukturellt riktiga reformer som möter de problem samhället står inför. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 13. Med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap. Den ekonomiska politiken ska också stärka familjerna och det civila samhället, vilket är en grund för ett samhälle byggt på gemenskap där människor känner

tillit till varandra. Kristdemokraterna vill skapa fler jobb för de som står utan, genom skattereformer som gör det mer lönsamt att arbeta och får fler jobb att växa fram. Kristdemokraterna vill lösa kompetensbristen genom drivkrafter som får de som orkar och vill att kunna jobba ett par år extra och som får unga att utbilda sig och snabbare komma i jobb. Motionen behandlas i bet. 2019/20:FiU1 och vårt samlade förslag framgår av reservation 4 i det betänkandet.

Kristdemokraterna förslag till statens budget för 2020 inom utgiftsområde 13 läggs fram i motion 2019/20:3124. Utgångspunkten för Kristdemokraternas integrationspolitik är att ge människor förutsättningar att kunna ta ansvar för sitt eget liv. Människor ska ges frihet att i möjligaste mån bygga sin framtid efter eget behov, men en lyckad integration kräver också anpassning till det svenska samhället och de värderingar som präglar vårt samhälle.

Kristdemokraterna anser att mottagandet av asylsökande redan från dag ett behöver ha som syfte att inleda integrationsprocessen i Sverige. Kristdemokraterna föreslår därför att ett asylprogram införs (se utg.omr. 1) där innehållet består av sfi-undervisning, samhällsinformation och arbete eller organiserad sysselsättning. Detta innebär krav på att asylsökande får och ska delta i 15 timmar språkutbildning och 9 timmar samhällsorientering per vecka. För den som deltar i asylprogrammet ingår ett krav på att stå till arbetsmarknadens förfogande, att utföra praktik i föreningslivet eller att hjälpa till på det asylboende där man bor. Med sådan aktivitet bryts den passivitet som nu präglar tiden på asylboenden samtidigt som etableringen på arbetsmarknaden underlättas. En kraftigt förkortad etableringstid är något som är bra för både den enskilde och samhället i stort. Det bör även införas en möjlighet för asylsökande att arbeta utan avräkning mot dagersättning för inkomster upp till 3 000 kronor brutto (se utg.omr. 8).

Kristdemokraterna föreslår vidare en rad förändringar i förhållande till den politik som regeringen föreslår inom utgiftsområde 13. När det gäller jämställdhetsområdet gör vi satsningar som går långt utöver vad regeringen och utskottet föreslår. Jämfört med utskottets förslag förstärker vi verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid och kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötland. När det gäller genomförandet av jämställdhetspolitiken är jag starkt kritisk till att regeringen framhårdar i återinrättandet av Jämställdhetsmyndigheten. Kristdemokraterna anser att Jämställdhetsmyndigheten ska läggas ned. Ett aktivt jämställdhetsarbete måste bedrivas inom alla relevanta myndigheter för att få genomslag, och Jämställdhetsmyndigheten har inrättats på bekostnad av en rad fungerande verksamheter, bl.a. samordningen som Länsstyrelsen i Stockholms län bedrev när det gäller arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål och andra ändamål. För att samordna insatserna på jämställdhetspolitikens område föreslår Kristdemokraterna att det inrättas en delegation för jämställdhet. Bidragen för kvinnors organisering som handläggs av Jämställdhetsmyndigheten återförs till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

När det gäller kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck som för närvarande ligger vid Länsstyrelsen i Östergötland vill Kristdemokraterna att det stärks och permanentas där. Jag beklagar den osäkerhet som råder kring kompetensteamets framtida placering.

När det gäller segregationen anser jag att den kan brytas med hjälp av politiska förslag och ett långsiktigt arbete med att få fler att klara skolan, egen försörjning och social rörlighet. En delegation mot segregation anser jag dock inte är en lämplig prioritering, utan jag föreslår därför att myndigheten läggs ned.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:1 Budgetpropositionen för 2020 utgiftsområde 13:

1. Riksdagen godkänner målet för området Åtgärder mot segregation (avsnitt 6.3).
2. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2020 under utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt tabell 1.1. 3.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2020 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2019/20

2019/20:544 av Matheus Enholm m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:810 av Magnus Persson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:823 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat stöd till kvinnojourer och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökat stöd till NCK (Nationellt centrum för kvinnofrid) och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2018 av Ann-Charlotte Hammar Johnson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga ned Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2425 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:2652 av Henrik Vinge m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:2833 av Ulf KristerSSon m.fl. (M):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äldre bör omfattas av samhällsorienteringen och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3012 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2019/20:3118 av Ebba Hermansson m.fl. (SD):

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av fler hedersjourer som är särskilt anpassade för arbetet med att stötta och skydda dem som försöker bryta sig loss från hederskulturer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2019/20:3124 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och permanenta den uppbyggda verksamheten mot hedersförtryck på Länsstyrelsen i Östergötland och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka verksamheten Nationellt centrum för kvinnofrid i Uppsala och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bibehålla samordningen för att motverka prostitution och människohandel för sexuella och andra ändamål på Länsstyrelsen Stockholm och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga ned Jämställdhetsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en delegation för jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Delegationen mot segregation bör läggas ned och tillkännager detta för regeringen.

2019/20:3325 av Mats Green m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Jämställdhetsmyndigheten bör läggas ned och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Delegationen mot segregation bör läggas ned och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			KD
		M	SD	V	
1:1 Etableringsåtgärder	156 430		-156 000		-38 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktningmottagande	8 502 572	-460 000	-4 251 000	+1 910 000	
1:3 Hemutrustningslån	126 585		-126 585		
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	126 955		-64 000		
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	91 919				
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	445 039		+50 000		+49 700
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	70 000	-35 000	-35 000		-50 000
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	28 163		-28 000		
4:1 Åtgärder mot segregation	500 000	-500 000	-500 000		
4:2 Delegationen mot segregation	18 000	-9 000	-9 000		-18 000
<i>Nya anslag</i>					
99:1 Obligatorisk förskola			+210 000		
99:2 Jämställdhetsdelegation					+13 000
Summa för utgiftsområdet	10 065 663	-1 004 000	-4 909 585	+1 910 000	-43 300

BILAGA 3

Regeringens och motionärernas förslag till beställningsbemyndiganden

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod	Avvikelse från regeringen SD
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	38 300	2021	
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	100 000	2021	
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	28 163	2021	-28 163

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 2 (SD)

Anslag för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1 Etableringsåtgärder	-156 000	430
1:2 Kommunersättningar vid flyktmottagande	-4 251 000	4 251 572
1:3 Hemutrustningslån	-126 585	0
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	-64 000	62 955
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	±0	91 919
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	+50 000	495 039
3:2 Jämställdhetsmyndigheten	-35 000	35 000
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	-28 000	163
4:1 Åtgärder mot segregation	-500 000	0
4:2 Delegationen mot segregation	-9 000	9 000
<i>Nytt anslag</i>		
99:1 Obligatorisk förskola	+210 000	210 000
Summa för utgiftsområdet	4 909 585	5 156 078

BILAGA 5

Reservanternas förslag till beställningsbemyndiganden

Reservation 1, punkt 2 (SD)

Beställningsbemyndiganden för 2020 inom utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering

Tusental kronor

Anslag	Avvikelse från regeringens förslag	Reservanternas förslag	Tidsperiod
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	±0	38 300	2021
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	±0	100 000	2021
3:3 Bidrag för kvinnors organisering	-28 163	0	2021